

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadst.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dnevni po 16 vin., pri štiri-kratni po 14 vin., pri eva letnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne druge jave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Nefrankirana. pisma se ne sprejemajo.

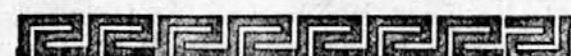

Unijski Zbor in sklicanje državne konference rudarskih zadrug.

Unijski zbor na Dunaju je sprejel naslednji sklep soglasno:

Sklicati se sme državna konferenca rudarskih zadrug le na podlagi sklepa celotnega načelstva Unije sporazumno z rudarsko zadrugo v Falknovu, ki jo je pooblastila prva državna konferenca, da jo skliče, če so vzroki in predpogoji zanjo.

Peti Unijski zbor je napravil k vsem važnim vprašanjem glede na rudarje natančne sklepe, tako da se za sedaj ne zdi potrebno sklicati državno konferenco rudarskih zadrug. Peti Unijski zbor nalaga vsem združnim delegatom in odbornikom rudarske zadruge, ki pripadajo Uniji rudarjev kot člani, da dolžnost, da se ne udeležijo konference, ki bi jo eventualno sklicevali od katere druge strani, oziroma naj odklonijo delegacijo.

Zveza lesnih delavcev v Avstriji.

Kakor vsem drugim organizacijam, se tudi ni godilo zvezi lesnih delavcev med vojno. Zveza sklicuje zvezni shod, na katerem poda poročilo za čas od 1. januarja 1914 do 31. decembra 1917. V letni industriji je bila tik pred vojno, za balkanskih zmed velikih kriz. Brezposelnost je bila tako velika, da je zveza izplačala za leto 1913. za 137.978.81 K več brezposelne podpore kakor prej. Kriza je nato nekoliko odnehala. Ko je leta 1914 o veliki noči zboroval zvezni shod, je sklenil zvišati prispevek za 10 h, da bi vsaj za prvo silo podprl blagajno. Vsi smo se nadejali, da bo ta ukrep blagodejno vplival na razvoj organizacije, toda komaj se je uvedel zvišani prispevek, pa je izbruhnila grozovita vojna. Število brezposelnih je naraščalo silno. Samo na Dunaju smo imeli do 2867 brezposelnih članov, v provinci pa do 1819, skupaj torej 4686. Za tako veliko brezposelnost zveza denarno ni bila dovolj pripravljena, zakaj že do konca julija je imela zveza zopet 128.622.15 K več izdatkov nego prejemkov. Samo v mesecu avgustu je izplačala zveza 80.792.21 K brezposelne podpore v septembru 34.321.98 K, čeprav so bile podpore v septembru 1914 za polovico znižane. K znižanju podpor je bila zveza žal prisiljena, kakor je že iz teh števil razvidno, ker so izdatki preveč naraščali, prejemki pa padali, ko je bilo mnogo članov obenem tudi vpoklicanih. Število članov je padlo do konca leta 1914 na 8400, dočim smo jih šteli konec leta 1913 že 26352. Vojna nam je organizacijsko delo otežkočila in mnogo je bilo tudi članov ki so menili, da med vojno ne potrebujejo organizacije, kar se je pa dokazalo ravno nasprotno. Število naših članov je padlo v letih 1915 in 1916 na 4012.

Razmere so pa privedle lesne delavce do spoznanja. Vedno večja draginja, umetno pomanjkanje živil in neprimerno prega-

njanje delavcev je zbudilo zanimanje za organizacijo. Pričela so se mezdna gibanja že leta 1916, zlasti pa po prvem maju 1917. Organizacija je izvedla več mezdnih gibanj razmeroma ugodno. Tako se je pričela organizacija polagoma zopet dvigati, osnovali smo več novih podružnic, ki jih prej nismo imeli ali pa so med vojno prenehale delovati. Koncem leta 1917 smo šteli zopet 6923 članov, to je 2911 več kakor v najhujši krizi.

Značilno pa je, da je v lesno industrijo vstopilo med vojno prav mnogo delavk. Tudi po vojni ostanejo na svojih mestih, zato bo naša naloga, da tudi te pridobimo za organizacijo.

Glede na bodoče naloge zveze bo moral zvezni shod pač ukreniti vse, da se da organizaciji trdna gospodarska podlaga in to z delnim zvišanjem prispevkov. Uverjeni smo, da bomo po vojni potrebovali krepkejšo organizacijo, da se upremo poslabšanju naših razmer, na kar se podjetniki tako marljivo pripravljajo.

Člansko gibanje seveda ni razveseljivo. Leta 1914 smo izgubili 17.952, leta 1915 328 in 1916 1160 članov. Šele leta 1917 smo zopet pridobili 2911 članov več. Med izgubljenimi člani jih je zlasti mnogo takih, ki so morali k vojakom; teh je več nego petnajst tisoč. Mnogo se jih vrne, mnogo jih je padlo, toda tisti, ki se vrnejo so naši in bodo zopet okrepili našo organizacijo z nami, ki smo doma.

Vpisalo se je leta 1914 še 4404 članov, 1915 le še 1243. Leta 1916 smo sprejeli zopet 1401 novega člana, leta 1917 pa 5059.

Ta števila in podatki nam kažejo najhujšo krizo naše organizacije, a obenem nas navdajajo s prijetno nado, da smo na poti do nove moči, do krepkejšega razvoja, kakor je bil pred vojno.

To jamstvo nam bo dal naš zvezni shod in naše lastno delo za organizacijo.

K petemu zboru Unije rudarjev.

Šele po šestih letih je bilo mogoče Uniji rudarjev končno sklicati svoj zvezni shod, ki bi se moral vršiti vsaka tri leta. Pomenben je ta zbor, ki se je vršil na Dunaju od 25. do 29. maja, za avstrijsko delavstvo sploh, zlasti pa še za rudarje. Neizbrisne so stvarne razprave in sklepi, ki jih je napravil ta zbor, in neizbrisno trpljenje, pomanjkanje in beda, ki so vse pretrpeli rudarji v tem grozovitem času.

Unijski zbor je brez vsakršnega ugovora zvišal prispevke članov (v I. razredu) od 40 h na 80 h in razentega sklenil, da smejo člani za krajevne potrebe uvesti še posebne prispevke. Unijski zbor je dalje soglasno in z vso resnobo sklenil: Centralna rudarska organizacija mora postati prava bojvena organizacija, zakaj najnavadnejše zahteve rudarjev se morajo dobesedno izbojevati. Zbrati se morajo bojni pomočki, ki naj služijo v ta namen, da se priborjeno obvaruje in brani. Naša organizacija se mora preustrojiti v času primerno strokovno organizacijo, za kar potrebuje v prvi vrsti denarne pomočke za izvedbo organizacije in boja. Ta sklep ni samo sklep 43 delegatov, marveč sklep vsega članstva. Dolgoletno preklestvo, napačni sistem varčevanja je s

tem odpravljeno in to je pri drugih organizacijah ob sebi umljivo, pri rudarjih pa velikanski napredek, pomenben in važen dogodek.

Drugi sklep Unijskega zbora je **izvedba centralizacije** v administrativni in organizatorični smeri. Ne več ne manj se ni sklenilo, ko se je določilo, da se premesti centrala Unije na kraj, kjer bo omogočeno koncentrično sodelovanje vseh revirjev in se bo lahko tudi izvedlo. Resolucija, ki je bila v ta namen sprejeta, pravi, da naj se centrala Unije ob primerni priliki preseli na Dunaj, kjer se naj uredi tudi uprave vseh strokovnih listov, ki jih prevzame unijska uprava. Ta sklep na prvi pogled ni videti tako važen, v temelju pa je podlaga programu, ki se mora izvesti. Dunaj je takorekoč geografska centrala, središče tudi za vse druge revirje. V to središče naj se premesti Unija kot administrativna centrala, in sicer iz finančnih in socialnopolitičnih vzrokov. V tem ožjem načelstvu naj bodo zastopani najvažnejši rudniški revirji oziroma se na jezikovne potrebe, to je na narodnosti. Trajno ne more Unija iz enega revirja — pa naj bo že na severozahodni Češki, Moravski Ostravi ali na Štajerskem — z uspehom in z vso previdnostjo razvijati svoje delovanje. Če so v organizatoričnem oziru do gotove stopnje kot samostojne revirne organizacije v okviru celote izvedene in pošljejo svoje zastopnike po kategorijah in jezikovnih potrebah v skupno načelstvo, to je, če so rudarji kamenitega, rujavlega premoga, koksni delavci, naftni delavci, kopači rud itd. primerno zastopani, tedaj imamo idealno interesno zastopstvo vseh kategorij in jezikov v našem celotnem načelstvu in s tem je prava centralna organizacija ustvarjena. Potem se ne bo dogajalo, rudarji pri ru-javem premogokopu bi se posvetovali o potrebah pri rudniku kamnitega premoga, koksovih delavcev, naftinih delavcev in drugih rudarjev ter sklepali, marveč vsi njih poklicani zastopniki se bodo posvetovali skupno o skupnostih. Res da niso bile posamezne kategorije nikoli oškodovane ali prezirane, če pa je nastal ta občutek, je nastal le zaradi enostranskega zastopstva. Dejstvom se ne moremo trajno izogibati, da so vprašanja organizacije, meznega sistema, taktike, stališče napram zavarovalništvu, rudarskim zadrugam itd. itd., ki jih moramo v vsakem revirju po okusu in volji samostojno obravnavati. To vse se pa mora skupno z vsemi revirji obenem in enotno posvetovati in izvesti.

(Konec prihodnjič.)

Resolucije z dunajskega zbora Unije rudarjev avstrijskih.

(Dalje.)

K točki 7. o rudarskem zavarovanju je bila sprejeta ta resolucija:

Peti Unijski zbor Unije rudarjev avstrijskih priznava, da je z razširjenjem nezgodnozavarovalne dolžnosti na delavce zaposlene v rudništvu nastopilo izboljšanje pri invalidni, vdovski in sirotinski preskrbi nastopilo v toliko izboljšanje, da se obratne nezgode odškodujejo na podlagi delovnega zaslužka po stopnji izgubljene pridobitne

zm ožnosti, ter je pravica do polne rente bistveno višja, kakor provizija, ki jo dovoljujejo bratovske skladnice.

Nasprotno pa ugotavlja peti Unijski zbor iznova, da je invalidna in starostna preskrba kakor tudi skrb za vdove in sirote v vsakem oziru sramotna. Razentega je že tako nizka provizija v primeri s časom pred vojno zaradi grozovite draginje vsakdanjih življenjskih potrebščin na eni strani in zaradi padca veljave denarja na drugi strani prineslo poslabšanje v mnogoterem oziru. Če že pred vojno ni bilo mogoče invalidom, vdovam in sirotam izhajati s pripadajočimi provizijami niti najzmerneje, tedaj je to sedaj zaradi spremenjenih realnih vrednostnih razmer denarja popolnoma nemogoče.

Te brezupne razmere so vladi in rudniškim posestnikom gotovo znane. Da se torej rudniški posestniki brez zunanega pritiska ne bodo odločili, da bi izboljšali nevzdržne provizijske razmere, se ob njih notoričnem nasprotstvu do rudarjev menda ni treba čuditi.

Med tem pa vpliva jako neprijetno, če tudi vlada molči. Rudarji bi bili pač smeli pričakovati, da predloži vlada državnemu zboru zakonski načrt, ki bi odgovarjal spremenjenim razmeram, v čimprejšnje sklepanje.

Peti Unijski zbor zato zopet izraža v zmislu prejšnjih sklepov, da smatra za potrebno, da se invalidna, starostna, kakor tudi vdovska in sirotinska preskrba rudarjev uredi v zmislu splošnega socialnega zavarovanja. Ker pa je žal skoraj gotova nevarnost, da mine še več časa, dokler se uvede socialno zavarovanje, zahteva peti Unijski zbor neglede na svoje načelno stališče za bližnji čas v rudarskem zavarovanju naslednje reforme:

1. V bratovskoskladničnem zakonu normirana najnižja provizija po 200 K na leto se naj zviša po dovršeni čakalni dobi treh let službe na 600 K na leto. Po petih letih službe narašča provizija po vsakem službenem letu za 40 K na leto do najvišjega zneska 2000 K po 40 letih službe. Po dovršenih 25 letih službe sme vsak član bratovske skladnice kadar hoče neglede na svoje zdravstveno stanje stopiti v trajen pokoj.

Vdove prejmejo eno tretjino, vsaka enostranska sirota eno šestino in popolna sirota tretjino moževne provizije naglede na število otrok.

Provizije že podpiranih invalidov, vdov in sirot se morajo zvišati vsaj za polovico zneska.

2. Pri provizijskih blagajnah se mora prispevanje po tabelah, ki se ravna po starosti vstopa, odpraviti, za to se pa naj pobira od vseh članov bratovskih skladnic enoten prispevek.

3. Glede organizacije bratovskih skladnic smatra peti Unijski zbor, da je neodločljivo, da se v posameznih revirjih, v kolikor se to že ni zgodilo, različne bratovske skladnice združujejo revirne bratovske skladnice. Te revirne bratovske skladnice morajo tvoriti zvezo s tem namenom, da poleg drugih splošnih obveznosti zlasti prevzamejo tudi nalogo, da zagotove članom bratovskih skladnic, ki se preselijo iz enega revirja v drugega, pridobljene pravice.

4. Enako kakor provizijske blagajne, naj se združijo tudi bolniške blagajne.

5. Družinsko zavarovanje naj se uvede v zmislu § 9 zakona z dne 20. novembra 1917 obligatorično in sicer za vse rudarje neglede na visokost njih letnega zaslužka.

6. Onim rudarjem, ki prejemale od rudarske nezgodne zavarovalnice rento, se jim naj na to, če že ne več, vsaj v izmeri kakor nezgodna zavarovalnica za Nižjo Avstrijo svojim podpirancem, doplačuje draginjska doklada.

7. Ker postopanje pri razsodiščih nezgodne zavarovalnice rudarjev kakor tudi ne bratovskih skladnic izključuje vsakršno

vzklicno pravico, ni mogoče popraviti pogršnih razsodb. Da se to nevzdržno stanje odpravi in nastopi večja varnost pravice, zahteva peti Unijski zbor, da se ustavovi višje zavarovalno sodišče, ki je pristojno pri vseh vzklicih proti razsodbam razsodišč v vseh vprašanih rudarskega zavarovanja.

8. Slednjič zahteva Unijski zbor odpravo zdravljenja obolenih rudarjev po vojaških zdravnikih.

Domači pregled.

Sprememba v ministrstvu. Notranji avstrijski minister grof Toggenburg je odstopil, ker so mu očitali, da je preveč obziren napram gibanju v državi in ker ni maral neparlamentarnega vladanja. Skoro se zdi, da je žrtev nemških meščanskih nacionalcev, ki žele absolutistični režim v Avstriji. Njegov naslednik je dunajski policijski ravnatelj Edmund vitez pl. Geyer. Kaj pomeni to imenovanje je jasno. V Avstriji je postal notranji minister policijski ravnatelj. Toggenburg je šel, a ostal je Seidler, ki nima v strankah skoro nobene zaslombe več. Razen te spremembe imamo še eno: predsednik prehranjevalnega urada Paul je bil obenem imenovan ministrom. A dasi se je izvršila sprememba, kriza še ni rešena. Najbrže pojde tudi še Seidler. Parlamenta namreč menda sploh ne misli sklicati; toda ta njegova rešitev po sedanjem položaju sodeč, ne more biti kako velikega uspeha zanj.

Leše na Koroškem. Pri premogovniku pri nas, ki je last znanega grofa Henkelna so prav žalostne razmere. Rudar z veliko družino zasluži na ših komaj 6 do 7 kron z vsemi dokladami in mora od tega zaslužka plačevati še prispevke za bolniško zavarovanje in bratovsko skladnico. Ti prispevki so precej visoki. Že na zunaj pa daje žalostno sliko, ker so rudarji skoro brez obleke, razcapani, in enako tudi žene in otroci. Rudarji so že prej imeli slabe plače; prav nič se niso mogli preskrbeti z obleko, ker so zaslužili komaj za krompir in koruzo, zdaj je pa vse premalo in na obleko niti misliti ne smejo. Občina, ki jo vladajo Filipovski in enaki trabanti, se ne brigajo za rudarje, če imajo kaj jesti ali obleči; njim zadostuje, da so sami lepo rejeni in dobro oblečeni. Kaj briga gospodo beda žen in otrok! In gospod ravnatelj Steinbach, ta se briga za dobiček grofa Henkla in milostno deli rudarjem pravico, da smejo delati. Gospod komandant nas pa prav pridno tolaži: le potrpite, boste že dobili; tako nas tolaži že par let. Priznati mu moramo, da zna lepo pridigovati in tolažiti, a pomagajo nam njegove besede prav nič. In gospodom se tolažba obnese, rudarji pa trpe in čakajo na prazne obljube, na mast, ki jo dobe vsake tri mesece po 10 dekagramov. Rudarji, zedinite se v organizacijo! Naše prevelike bede mora vendar biti enkrat konec! — Opazovalec.

Shod v Celju. V soboto 8. t. m. se je vršil pri nas ogromno obiskan shod po § 2, katerega so se udeležili delavci iz vseh tovarnen in železničarji. Shodu je predsedoval sodr. Vrečko, poročal je sodr. Petejan, ki je v eno uro trajajočem govoru pojasnjeval sedanji položaj delavstva, ter potrebo dobre strokovne in politične organizacije. Po končanem govoru se je vršila živahna debata, v kateri so se delavci pritoževali o neznosnih razmerah bodisi glede plač, kakor glede aprovizacije. Vsi so prišli do zaključka, da je edina odpomoč dobra organizacija. Uspeh shoda je bil ta, da se je enoglasno sklenilo, da naj se (razven politične organizacije, katera šteje po kratkem času svojega obstoja že nad 100 članov) ustanovi podružnica zveze avstrijskih kovinarjev ter se je v ta namen takoj izvolil pripravljalni odbor, ki naj nabira člane. Nato je predsednik zaključil lepi shod, ki je pokazal, da se je slovensko delavstvo v Celju otreslo

indiferentizma in se pričelo zavedati, da mu ni v čast biti le privesek meščanskim strankam, temveč, da je njegovo mesto med razredno zavednimi delavci. Odbor politične organizacije se je izpopolnil in je bil izvoljen sodrug Gorjanc Josip za blagajnika in Oražen Vinko za tajnika. Člani se lahko zgledajo pri teh dveh, kakor tudi pri predsedniku sodr. Vrečko.

Shod v Pasji vasi. Shod, ki se je vršil v nedeljo, je bil jako dobro obiskan kakor še nikdar. Shodu je predsedoval sodr. Seleznik, poročal je sodrug Petejan, ki je v daljšem govoru orisal potrebo dobre razredne organizacije, ker le potom nje si delavstvo svoje razmere izboljša. Govoril je o žalostnih aprovizacijskih razmerah in njih vzrokih. Poročal je o sklepih zbora „Unije rudarjev“ ter o vzrokih povišanja prispevkov, ter o drugih sklepih zbora. Poročilo je bilo soglasno sprejeto. Nato se je vršila obsežna debata o domačih razmerah in vsi govorniki so končali s pozivom na pristaše v strokovni organizaciji. Po shodu je pristopilo lepo število novih članov. Od 1. maja do danes se je število članov podvojilo in je upati, da bo v kratkem času že večina tukajšnjih rudarjev organizirana. — Tudi politično organizacijo že imamo, kdor se hoče vpisati, naj se zgleda pri sodr. Valenčaku. Na delo za organizacijo in za boljšo bodočnost!

Stališče Jugoslovancev. Načelnik Jugoslovanskega kluba, dr. Korošec, in poslanec dr. Vukotič, sta imela 9. junija razgovor z ministrskim predsednikom vitezom Seidlerjem, ki je želel informacije o stališču Jugoslovanskega kluba glede sklicanja parlamenta. Glasom komunisteja, ki ga je objavil Jugoslovanski klub, je poslanec dr. Korošec izjavil ministrskemu predsedniku: Jugoslovani žele in zahtevajo, da se takoj skliče parlament, do katerega imajo narodi ustavno pravico. Proti sedanji vladi bodo stopili Jugoslovani v najostrejšo opozicijo. Boj Jugoslovancev bo veljal torej le vladi, ne parlamentu. Kakih sredstev se bomo v opoziciji poslužili, o tem se posvetovanja šele vrše in se bodo tozadevni sklepi storili skupno s češkimi zastopniki. Sicer pa ni nobenega povoda za to, da bi dajali vladi vnaprej pojasniti o taktičnem postopanju. Če si želi vlada utrditi svoje stališče, je v ustavni državi za to le eno sredstvo, ustvaritev velike delovne večine. Če si vlada take večine ne more pridobiti, potem mora vedeti, kaj ji je storiti. Zastopnik Jugoslovanskega kluba je pri tej priliki energično protestiral proti preganjanju Slovencev. — Ob šestih popoldne sta bila zastopnika Jugoslovanskega kluba sprejeta pri vnanjem ministru grofu Burianu. Razgovor je veljal jugoslovanskemu vprašanju.

Češnje se prodajajo v Gradcu po 2 K 50 vin. do 3 K za kilogram. V Ljubljani stane kilogram češenj 6 do 8 kron. Kaj delajo poklicane oblasti?

Kako odpravljajo lakoto pri rudarjih! „Arbeiter-Zeitung“ piše: Moralna stran preganjanja, ki se je pričelo sedaj v celem revirju industrijskega mesta Mosteca, spoznamo tudi v dejstvu, da oblasti ne obtožijo vseh stavkujočih delavcev, temveč vedno le nekatere, ki jih potem ostro kaznujejo, da dajo s tem strahovalni zgled drugim. Obtožba in obsodba pa nimata namena, da bi kaznovala kaznjivo dejanje, o ne, obtoženci in obsojenci so kratko in malo le sredstvo za namen; le zato jih dolže in obsojajo, da bi s tem druge strahovali. Kako ta justica ravna, je treba enkrat za vselej jasno osvetliti. Gre za obsojence „cesarskega grabna“, kjer je zaposlenih več kot 600 rudarjev, in ki je last zadruga mosteških rudokopov. 22. maja je ustavilo vse delavstvo delo zara di j m j kanja živil. Ob 9. uri dop. istega dne je prišel nadporočnik Kirschner, poveljnik črnovojniške delavske kompanije št. 149, in zapovedal, da delavci nastopijo, komandiranci in odpuščenci posebej, in sicer o

narodnostih. Vsaki skupini so prečitali nato službeni reglement in jih pozvali, da prično delati, obenem pa so jim naznanili, da bodo ravnali z njimi po prekomerni sodu, če povelja ne bodo ubogali. Temu nadporočnikovemu povelju pa se ni vdal noben delavec. Nato je zaukazal nadporočnik navzočemu četovodji, zapisati in odvesti vsakega desetega moža, in sicer so to: Bogomil Živny, Rudolf Schramm, Ivan Černy, Anton Haas, Anton Hacker, Václav Pokorný, Adolf Rudolf in Josip Lotak. Vse te (osem) rudarje je obsodilo domobransko divizijsko sodišče v Mostecu dne 25. maja na 18 mesecev težke ječe. To ravnanje z delavci, ki nasprotuje vsem naravnim načelom pravičnosti in vsem normam zakona — kajti obsoditi bi bili morali ali vse „krive“ ali pa nobenega — se zli že res neverjetno.

Ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič je bil izvoljen častnim meščanom mesta Ljubljane.

Osmega vojnega posojila je podpisala ljubljanska občina 500.000 K.

Otvoritev obrtnonadaljevalnih šol v Ljubljani jeseni in redni pouk na ljudskih šolah je priporočal v občinskem svetu sood. Mlinar.

Mestna kopelj v Ljubljani je sedaj otvorena samo med časom, ko so delavci zaposleni. S. Mlinar je predlagal na občinski seji naj bo vsaj nekaj dni v tednu kopelj otvorena do 8. ali 9. zvečer.

Značilna aretacija v Ljubljani so te dni aretirali nekaj udeležencev pri Kranjski aprovizacijski družbi. Dotičniki so baje pošiljali blago napačno označevano v druge kraje, kjer so ga mnogo dražje prodajali. Na Kranjskem pa vsega manjka. Imeli so seveda zveze, da je bilo to mogoče. Količino je resnice na vsem tem, bo pokazala sodna obravnava. Zdi se pa, da bo to škandal, kakršne smo imeli že drugod, in ki dokazuje nesmotreno uredbo sedanje aprovizacije.

Pomorske oblasti se vrnejo v Trst. Ob izbruhu vojne z Italijo je bil prestavljen večji del pomorskih oblasti iz Trsta v Gradec. Z dne 25. maja so pričele te oblasti delovati in uradovati zopet v Trstu. Vsi uradniki in nastavljenici so se vrnili v Trst.

Karte za tobak. Na Dunaju so pričeli izdajati karte za tobak. Od ponedeljka, 17. t. m., bodo tam oddajali tobačne izdelke na podlagi nove tobačne naredbe. Enota za teden znaša 6 smotk ali 18 cigaret. Uro za prodajo stalnim in slučajnim odjemalcem bodo razdelili. Prejemanje tobaka na izkaznice se uvede 8. julija 1918, tudi v okoliših ljubljanske tobačne zaloge, v okoliših vseh drugih tobačnih zalog na Kranjskem pa 5. avgusta 1918.

Izvoz sadja in sočivja iz Ogrske. Za izvoz sadja, sočivja in zelenjave iz Ogrske se zahteva certifikat. Na podoben način se uredi tudi promet s konzervami.

Ogrska preskrba. O seji ogrskega prehranjevalnega urada, v katerem se je posvetovalo o naši žetveni naredbi, poročajo iz Budimpešte: V seji se je enketa posvetovala najprvo o določitvi kvote za posamezne osebe. Tisza je predlagal, naj se glavna kvota poviša. Po daljši debati se je sklenilo predlagati vladi, da določi za odrasle samopridelovalce 18 kg in za otroke pod 14 leti 14 kg na mesec. Glede krme za živino se je predlagalo: za konje 700 kg, za žrebete 200 kg, za konje dirkače 1200 kg, za prešiče 200 kg, (pol ječmena in pol koruze), za svinje z mladiči 400 kg, za mlade prešiče 50 kg in za pitane svinje 600 kg na mesec. Kakor se vidi iz teh predlogov, na Ogrskem še vedno ne vedo, da je vojna...

Svetovni pregled.

Svetovna vojna. Z drugih bojišč kakor s flandersko francoskega ne prinašajo važnih poročil. Pač pa so Nemci ob zadnjem sunku napredovali znatno med Soissonom in Reim-

som. Boji so potem nekaj dni ponehali toda sedaj že zopet divjajo grozoviti boji, ki približujejo Nemce Parizu. Teh bojev še davno ne bo konec. Tudi Angleži in Francozi se silovito upirajo in napadajo. Na italijanskem bojišču pričinja živahne bojno delovanje. Vse pričakuje na tem bojišču važnih bitk. — V Jadranskem morju je bila ponoči torpedirana avstro-ogrsko bojna ladja St. Istvan. Ladja se je potopila; pogrešajo okoli 80 oseb posadke.

Poljsko vprašanje. V članku o poljskem vprašanju zahteva „Berliner Tagblatt“, da naj se to vprašanje že enkrat reši. List priporoča kot srednjo pot med avstro-poljsko in nemško-poljsko rešitvijo srednjeevropsko rešitev. Ta sporazum na srednji črti bi imel po naziranju vodilnih poljskih politikov tak obliko: Varšavska vlada bi vplivala na Poljski klub na Dunaju, da naj podpira avstro-ogrsko vlado, od česar si Poljaki obljubljajo precej pozitivnega uspeha. Ta sporazum na srednji poti bi moral postaviti Poljsko državo popolnoma samostojno na svoje noge, ne da bi se Poljska kakršnikoli aneksijami razkosala ter bi se Poljska pridružila v ozki zvezi obema cesarstvom. Skleniti bi bilo treba primerne carinske, železniške in finančne pogodbe. Treba bi bilo tudi vojaške konvencije, pri čemer bi pa morala Nemčija kot najbolj udeležena država imeti prednost. Nemški instruktorji bi morali prevzeti organizacijo poljske armade in za slučaj vojne bi se postavil skupen generalni štab. Zunanja politika Poljske bi mogla biti samostojna, ne bi pa smela kreniti od srednjeevropske misli. Grof Czernin je enkrat govoril o tem, da naj tvorijo zunanji ministri teh treh držav potom neprestane izmene misli in potom trajnih konferenc takorekoč nekak clearing. Za poljski blagovni promet na morju bi prišla v poštev mesta Gdansk, Riga in Vindava, ki bi morala dobiti poljsko pristanišče. Na Visli in na eni izmed železnic bi se mogel priznati Poljski carine prosti prehodni promet. Težavna je rešitev teritorialnih vprašanj. Na noben način bi ne bilo mogoče prepustiti Poznanjskega bodoči Poljski. Glede prepustitve Galicije Poljski se zdi, da ima „Tagblatt“ isto mnenje, če tega tudi ne pove. Srednjeevropska rešitev poljskega vprašanja ima torej kakor se zdi, za predpogoj, da se Poljska odpove Poznanjski in Galiciji. List pravi nadalje: Če naj se Poljska v bodoče razširi na Belo Rusijo, kjer je precej procentov posestva v poljskih rokah in kjer poljska kultura prevladuje, je to zadeva, ki briga Nemčijo še le v drugi vrsti, enako kakor priklopitev Besarabije Rumunski.

Iz nemškega državnega zbora. V nemškem državnem zboru se je vršila 8. t. m. volitev prezidija. Oddanih je bilo 280 glasov. Poslanec Fehrenbach (centrum) je dobil 270 glasov in je torej izvoljen za predsednika državnega zbora. Izjavil je, da sprejme izvolitev. Za podpredsednika so bili izvoljeni poslanci: naprednjak Dowe z 262 glasovi, socialni demokrat Scheidemann s 194 glasovi in nacionalni liberalec Paasche s 187 glasovi.

Vojna še letos končana. „Humanite“ poroča, da je ministrski predsednik Clemenceau napram poslancem izrazil svoje zaupanje, da bo vojna še letos končana.

Vsled udarca, sunka ali na drug način razrezani muskeljni in deli kože zamorejo boleti tudi še po končanem ozdravljenju ali zaceljenju boleti, ker so živci na tem mestu posebno občutljivi. Priporoča se rabo živce pomirjajočega, bolečine odpravljajočega domačega sredstva, da se take bolečine hitro zopet odpravijo, kadar nastopijo. Opozorjamo na staroznani bolečine odpravljajoči Fellerjev rastlinski esenčni fluid z zn. „Elsa“ - fluid, ki bodo v takih slučajih vedno dobro pomagale. Ker zamorejo take bolečine mnogokrat nastopiti, tako pri prevelikem naporu, kakor pri spremembi vremena, mokrute, mrazu itd., priporoča se, da se ima vedno nekaj steklenic „Elsa“-fluida pri hiši. Naroči naj se 12 steklenic za samo 14 K 32 h franko od lekarnarja E. V. Feller, Stubica „Elsa“-trg št. 334 (Hrvatsko). Tudi Fellerjeve tek pospešujoče, želodec okrepčujoče Rhabarbarakroglice z zn. „Elsa“-kroglice, 6 škatlic franko za 7 K 37 h, zamore se obenem naročiti. So najmilejše, najprijetnejše odvajalno sredstvo sigurnega učinka. Nič manj priljubljen in jako zanesljiv, hitro učinkujoč je Fellerjev turistovski flajšter z zn. „Elsa“ za 1 ali 2 kroni in tekoče sredstvo zoper kurja očesa Fellerjeva turistovska tinktura z zn. „Elsa“, 1 steklenico 2 kroni. Odpravijo radikalno mučne bolečine kurjih oči.

Za prometnega referenta na južni vojni železnici v Srbiji je imenovan dose-danji belgrajski postajenačelnik - stotnik E. Vargazon, ki je bil ob izbruhu vojne višji revident v Zidanem mostu.

Volilna pravica za Poljsko. Dne 22. junija se sestane poljski državni svet na slavnostno otvoritveno sejo. Načrt volilnega reda za deželni zbor sloni na splošnem, enakem, tajnem in direktnem glasovanju z nekaterimi posebnostmi proporcionalne volilne pravice. Za doseg aktivne volilne pravice se zahteva starost 25 let, za doseg pasivne volilne pravice starost 30 let. Senat obstoji iz ene polovice izvoljenih in ene polovice imenovanih članov.

Lloyd George o položaju. Na letnem zborovanju zveze tiskarjev je ministrski predsednik Lloyd George razmotrival vojni položaj ter naglašal važnost ameriške pomoči za uspeh alirancev. Sedanji boj je borba proti brutalnemu idealu, pruskega militarizma. Kriza še traja, a pogum in neuklonljiva eneržija Angležev in Francozov bosta premagali vse težave. Aliiranci morajo biti složni glede cilja in nepopustljivi v svojih sklepih.

Novi vojni cilji entente. Glasom zanesljivih pariških poročil je vrhovni vojni svet entente dne 8. junija v Versaillesu sklenil, da se ustanovitev samostojnih držav za Poljake, Čehe in Slovake ter za Jugoslovane proglasi kot vojni cilj Francije, Anglije in Italije. Ob enem so vlade alirancev vzele na znanje izjavo državnega tajnika Lansinga, glasom katere Združene države simpatično pozdravljajo prizadevanja Čehov, Slovakov in Jugoslovancev, ter so se pridružile tej izjavi, izražujoč živahno sočuvstvovanje z željami teh narodov. — „Times“ pišejo o tem vprašanju v uvodniku: Izjave o poljskem, češko-slovaškem in jugoslovanskem narodu, glede katerih so se zedinili angleški, francoski in italijanski ministri v Versaillesu, se ne smejo smatrati kot zadnja beseda zaveznikov. Razmeroma zadovoljiva je izjava o Poljski, manj pa sporočilo, da se zavezniške vlade pridružujejo zadnjim izjavam Lansinga, da uživajo

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo da je v soboto 24. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 14. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 17. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

nacionalistične aspiracije Čehov in Slova-
kov ter Jugoslovanov največje simpatije
ameriške vlade, dasiravno pomeni ta iz-
java Lansinga največjo izpremembo v sta-
lišču Zedinjenih držav napram Avstro-O-
grski. Ta ameriška izjava gre manj daleč,
kakor so angleška, francoska in italijan-
ska vlada dale spoznati napram Čehom
in Slovačkom ter Jugoslovanom. Zato je
umestno, če vprašamo zakaj gre versail-
leska izjava glede teh narodov manj da-
leč kakor prejšnje besede in dejanja ev-
ropejskih zaveznikov in to v trenutku, ko
mora zavezniška vlada vedeti, da bi bi-
la jasna izjava največje vojaške in poli-
tične važnosti.

Požar v Carigradu. Število hiš, ki so
postale žrtve velikega požara v Carigradu
cenijo najmanj na 8000. V zadnjih desetih
letih so uničili veliki požari okoli 20.000
poslopij, to je skoro tretjino vsega mesta.

Nova bolezen na Španskem — uganka.
Kralja, ministrskega predsednika se je lotila
bolezen, ki se je razširila po vsej Španiji
in je bolna na njej že tretjina prebivalstva.
Bolezen se ne jemlje kot resna. Mnogo
gledališč je zaprtih, ker je obolelo skoro
vse oboje na tej nerazumljivi bolezni.
Služba na električnih železnicah je motena,
ker je večina nastavljenecv obolela. Zdrav-
niki priporočajo, naj se ukrenejo resne od-
redbe, ker je pričela tudi leta 1889 divjati
kuga na enak način kakor ta bolezen. Listi
se večinoma pečajo s podrobnostmi te bo-
lezni. Prebivalstvu se svetuje, naj dobro
prezračijo vse sobe in naj hodi na sveži zrak.
Javnih zabav ne obiskuje nihče. Poleg mi-
nistrskega predsednika so bolni še: finančni,
mornariški in naučni minister ter njihovi
uradniki. Domneva se, da je kralj nalezl
bolezen, ko je prisostvoval božji službi v
graški kapeli. — „Temps“ poroča: Sani-
tetni komite v Madridu je izdal celo vrsto
odredb zoper divjanje te epidemije. Časo-
pisi izhajajo v zmanjšani obliki. V Madridu
je obolelo 80.000, v Barceloni pa 20.000
do 30.000 oseb. Umri dosedaj še ni nihče.
To bolezen, ki je podobna hripi, povzroča
posebna mušica, in je doma v Afriki. Širi
se letos tudi drugod.

Miši, podgane, stenice ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje izkušenih
radikalno učinkovitih uničevalnih pomočkov,
za katere dobivamo vsak dan zahvalna
pisma! — Proti podganam in mišim 5 K,
proti ščurkom in rusom 450 K, tinktura
proti stenicom 2—K. Prašek proti moljem
K 2— prašek proti mrčesom K 150 in
3—, razprševalec zanj 120 K, tinktura
proti človeškim ušem 120 K, prašek proti
kurjim ušem K 2—, mazilo proti ušem
za živino 150 K, prašek proti oblačilnim
in perilnim ušem 2 K, tinktura proti vsa-
kim bolham 1 K, 20 tinktura proti sadne-
mu in zelenjavnemu mrčesju (škodliv-
cem rastlin) 3 K. Pošilja po povzetju.

Zavod za uničevanje mrčesja **M. JÜNKER**,
Zagreb 6 Petrinjska ul. 3 (Hrvaško).

Vsaka žena

naj bere moje velezanimivo
navodilo o

moderni negi prs.

Preizkušen svet, če uvenejo
ali niso dovolj polne!

Pišite zaupljivo na naslov:

Ida Krause, Pressburg

(Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97

Ne stane nič!

Književnost in umetnost.

Doposlane so nam bile te dni naslednje
knjige in jih priporočamo za knjižnice in
za zasebno nabavo:

Šopek samotarke. Napisala Manica
Komanova. Knjižica obsega 22 poljudnih
sestavkov na 176 straneh. Vezana stane
K 460, broširana K 320; po povzetju 73 h
več. Kdor pošlje denar naprej, dobi knjigo
poštne prosto. Bobiva se v knjigarnah in
v Zvezni tiskarni, Ljubljana Stari trg 19.

O ljudskem zdravju. Napisal dr. Alojzij
Zalokar. Knjižica obsega 86 strani velike
osmerke. Knjiga je poučna in ji pravi pi-
satelj sam „iz poglavja socialne medicine“,
ter kaže v njej socialne grehe in nedostatke
kot oviru ljudskemu zdravstvu. Knjižica
se naroča v Tiskovni zadrugi v Ljubljani,
Sodna ulica 8. Stane izvod K 360, s po-
štino vred K 4—

Jetiki — boj! Ta knjižica (78 strani)
je poljuden opis ljudske bolezni jetike, ki
preti zlasti sedaj zaradi pomanjkanja hrane
in naporov človeškemu rodu. Jetika je
kužna bolezen. Pisatelj dr. Anton Breclj
pojasnjuje bolezen, navaja, kako se je va-
rujmo in utrjujmo proti njej. Knjižica je
kakor nalašč času primerna. Cena ji je K 2.
Dobiva se v Novi Založbi, Ljubljana, Sodna
ulica 8.

*Člani delavskih organi-
zacij, ne pozablajte
plačevati članarino
vedno o pravem
== času! ==*

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

NADOMESTILO MILA.

za pranje perila, izborno peneče in prekaša
vse doslej v prometu se nahajajoče izdel-
ke. 1 zavoje t. j. 5 kg K 12—, 1 zavoje z
10 kg K 23—

Preprodajalci dobe popust pri naročbi cele-
ga zaboja z 50 kg. Belo mineralno milo
za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoje
32 kosov K 14— Nadomestek za toale-
tno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1
zavoje 32 kosov K 18— Toaletno milo s
finim vonjem, roza barve, 1 zavoje 24 vel.
kosov K 18—. Razpošilja po povzetju. Pri
večjem naročilu naj se pošlje polovica zne-
ska naprej. Najmanj se more naročiti en
zavoje vsake vrste.

Izvozno podjetje **M. JÜNKER** v
Zagrebu št. 6. Petrinjska ulica 3.,
III., telefon 23-27.

**SRBEČICA
GARJE
LIŠAJ
HRASTE**

Najzaneslivejše sredstvo proti
temu je

PARATOL
domače mazilo.

Ne maže, je brez duha,
torej tudi čez dan uporabno.
Velik lonček K 350, dvojni
lonček K 600

PARATOL — PRAŠEK Škatlja
250 K, varuje občutljivo kožo

Qboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri
PARATOL DELAVNICE lekarnara M. Kleina,
Budapešta VII-13., Rózsa-utca 21.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Franciskanska ulica št. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

**Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..**

Letne zaključke

**Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..**

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna

v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Franciskanska ul. 2.
Dr. Franc Mlinar kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kralgher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico);
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih.
Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po-
zove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne. Š pritožbami se je obračati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin.

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje

(Strickmaschinen)

za rodbino in obrt

Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe za-

stonj in franko.